

PROTIKORUPČNÁ INICIATÍVA PAS

Výsledky prieskumu o korupcii

Realizáciu projektu Protikorupčná iniciatíva PAS finančne podporili spoločnosti:

- *FIPRA Slovakia, s.r.o.*
- *Google Slovensko*
- *KPS Poradenské centrum s.r.o.*
- *Mgr. Peter Serina, advokátska kancelária, s.r.o.*
- *nebotra s.r.o.*
- *RELAS, s.r.o.*
- *Soitron, a.s.*

Bratislava 20. novembra 2012

Protikorupčná iniciatíva PAS – základné informácie o projekte

V roku 2006 v prieskume PAS k Auditu podnikateľského prostredia označili podnikatelia korupciu ako štvrtú najväznejšiu bariéru podnikania na Slovensku. O štyri roky neskôr sa korupcia dostala na úplný vrchol rebríčka problémov podnikateľského prostredia. Hoci vláda Ivety Radičovej prijala viacero protikorupčných opatrení (napr. zverejňovanie zmlúv na internete, elektronické aukcie) nedá sa v žiadnom prípade povedať, že by bol problém korupcie na Slovensku vyriešený. Práve naopak, odhalené kauzy a závažné podozrenia z korupčného správania politikov vyvolávajú akútnu potrebu hľadať riešenia, ktoré zvýšia transparentnosť verejného života a zodpovednosť verejných činiteľov za svoje správanie.

Ako reakciu na medializované škandály a uvedené problémy PAS zrealizovala projekt, ktorého cieľom je hĺbková analýza korupcie v podnikateľskom prostredí a návrh opatrení na jej obmedzenie a zvýšenie transparentnosti vo vzťahoch medzi podnikateľmi a politickými predstaviteľmi. Na dosiahnutie cieľa zrealizovala PAS medzi podnikateľmi rozsiahly prieskum o korupcii, na základe jeho výsledkov vykonala analýzu najčastejších korupčných problémov a navrhla riešenia na ich obmedzenie.

Tento materiál obsahuje najdôležitejšie zistenia z prieskumu o korupcii v podnikateľskom prostredí ako aj kompletne výsledky prieskumu v grafoch.

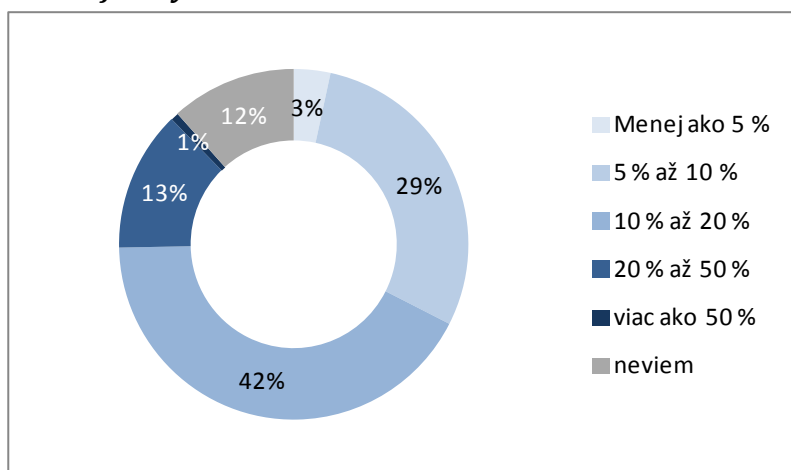
Na úplatok ide v priemere 13 % z vysúť'aženej ceny

(prvé zistenia z prieskumu o korupcii v podnikateľskom prostredí zverejnené 17.9.2012)

Priemerná výška úplatku pri udeľovaní zákaziek alebo dotácií je 13 % z ich celkovej hodnoty. Vyplýva to z najnovšieho prieskumu Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS), do ktorého sa v priebehu uplynulých štyroch týždňov zapojilo 425 podnikateľov z celého Slovenska.

Najväčší podiel respondentov, až 42 %, si myslí, že výška úplatkov sa pohybuje v rozmedzí od 10 % do 20 %. Druhá najväčšia skupina, približne tretina respondentov, odhaduje, že úplatky sa pohybujú v intervale od 5 % do 10 %. Tretia najpočetnejšia skupina respondentov (13 %) je pesimistickejšia, keď hovorí o úplatkoch v rozmedzí od 20 % do 50 % z hodnoty zákazky, resp. dotácie.

Graf: Aká je podľa Vás priemerná výška úplatku pri udeľovaní zákaziek alebo dotácií z ich celkovej sumy?

Zdroj: Prieskum PAS

Z dát, ktoré Podnikateľská aliancia Slovenska získala v anonymnom prieskume od podnikateľov ďalej vyplýva, že pravdepodobnosť výskytu korupcie je vyššia v tých prípadoch, ak je predmetom obstarávania sofistikovanejší produkt. Do komplikovaných produktov, ktoré sú navyše často prispôbované individuálnym požiadavkám obstarávateľov, je totiž jednoduchšie extra platby skryť a ťažšie sa odhaľujú.

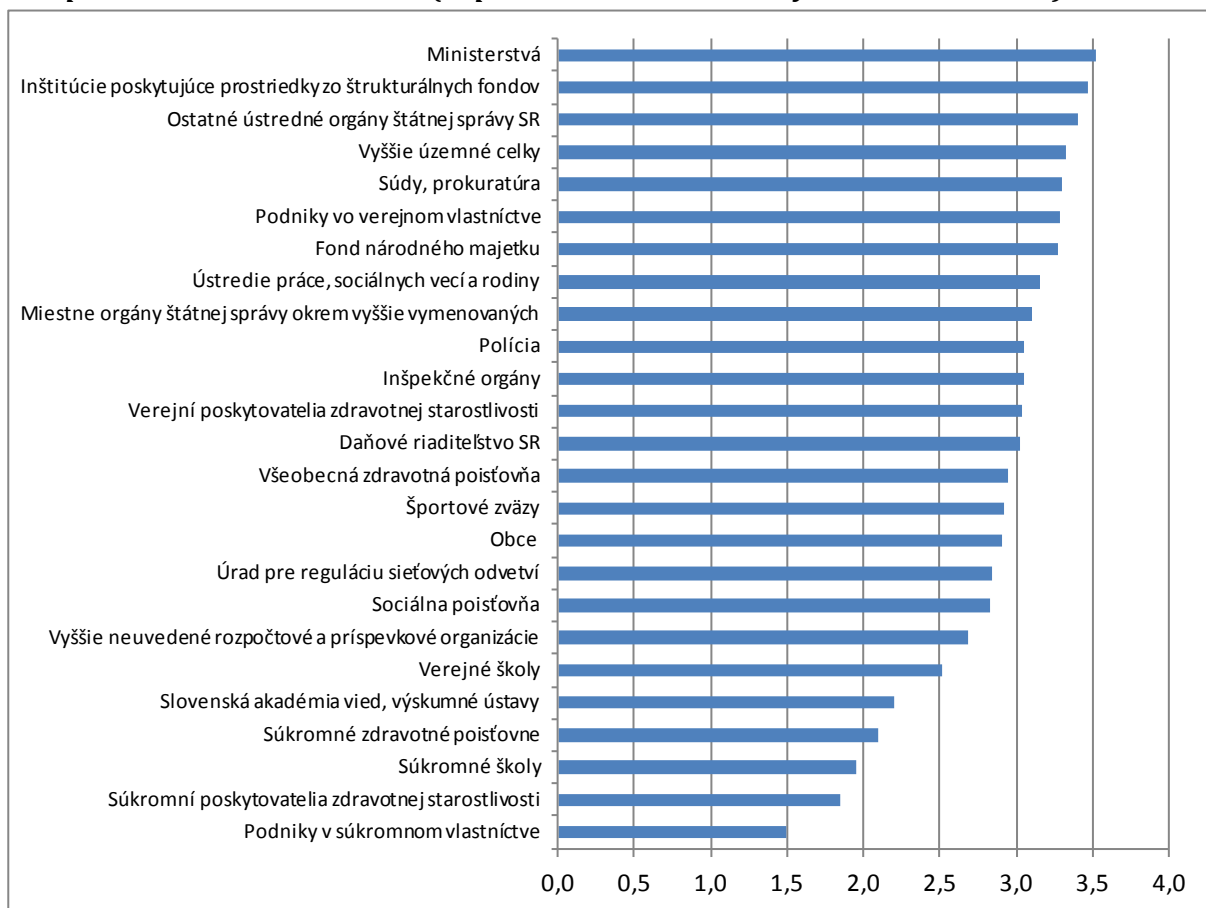
V oblasti zdravotníctva bolo zaujímavým zistením, že súkromné vlastníctvo a motivácia tvoriť zisk sú efektívnejšie protikorupčné nástroje ako kontrolné mechanizmy štátu. Vnímaný rozsah korupcie pri obstarávaní súkromných zdravotných poisťovní a súkromných poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je približne o tretinu nižší v porovnaní so štátnou zdravotnou poisťovňou a verejnými poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti.

Od účasti vo verejnom obstarávaní odrádza mnohých podnikateľov všeobecné presvedčenie, že vo verejných súťažiach sa pred najkvalitnejšími uchádzačmi uprednostňujú firmy, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionároch. Myslia si to až dvaja podnikatelia z troch. Len 12 % respondentov verí, že kvalita ponuky vyhráva pred dobrými kontaktmi.

Najvyššie riziko výskytu korupcie je podľa respondentov na ministerstvách, v inštitúciách poskytujúcich peniaze zo štrukturálnych fondov, ostatných ústredných orgánoch štátnej správy,

orgánoch vyšších územných celkov a na súdoch a prokuratúre. Naopak, najmenší výskyt korupcie je podľa podnikateľov vo vzťahoch so súkromnými podnikmi, súkromnými zdravotníckymi zariadeniami, súkromnými školami a súkromnými zdravotnými poisťovňami.

Graf: Myslíte si, že udeľovanie zákaziek je vo vymenovaných inštitúciách ovplyvňované korupciou alebo klientelizmom? (odpovede škále od 0 = nikdy do 4 = veľmi často)

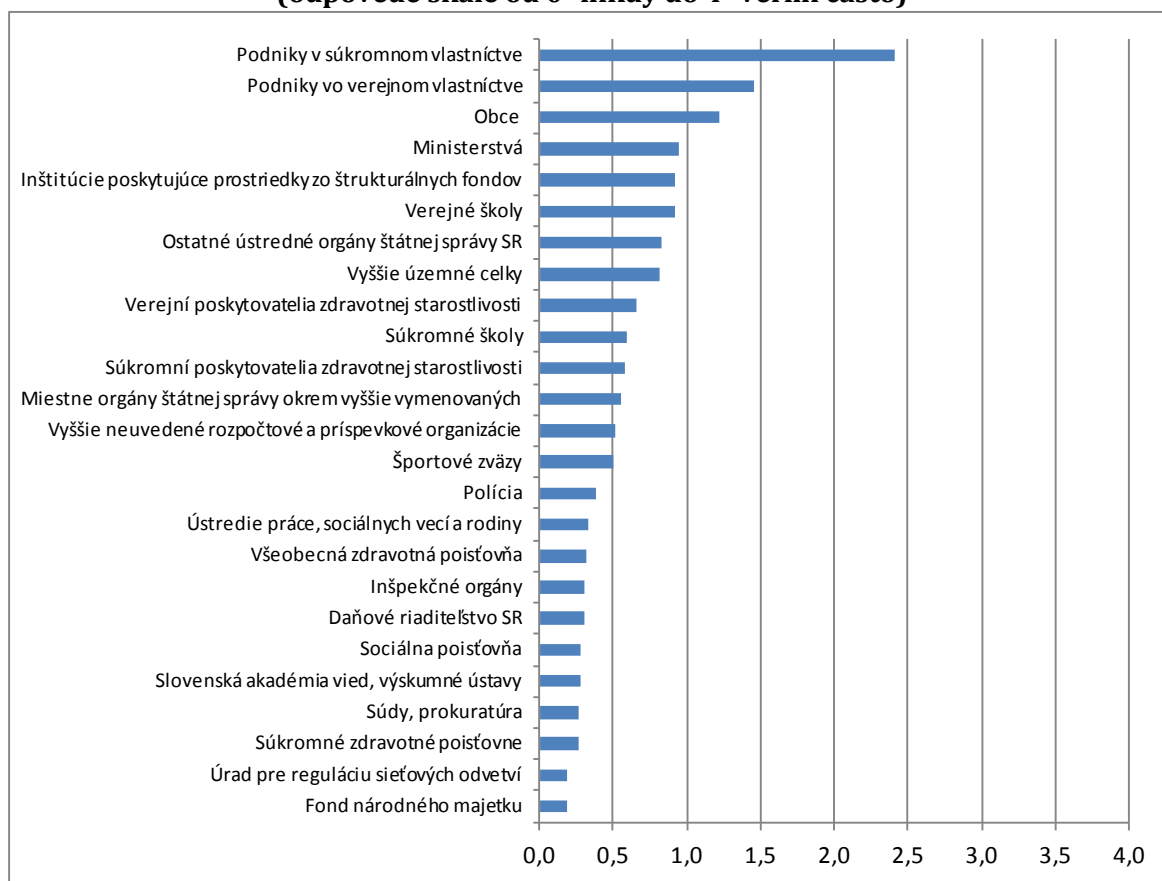

Zdroj: Prieskum PAS

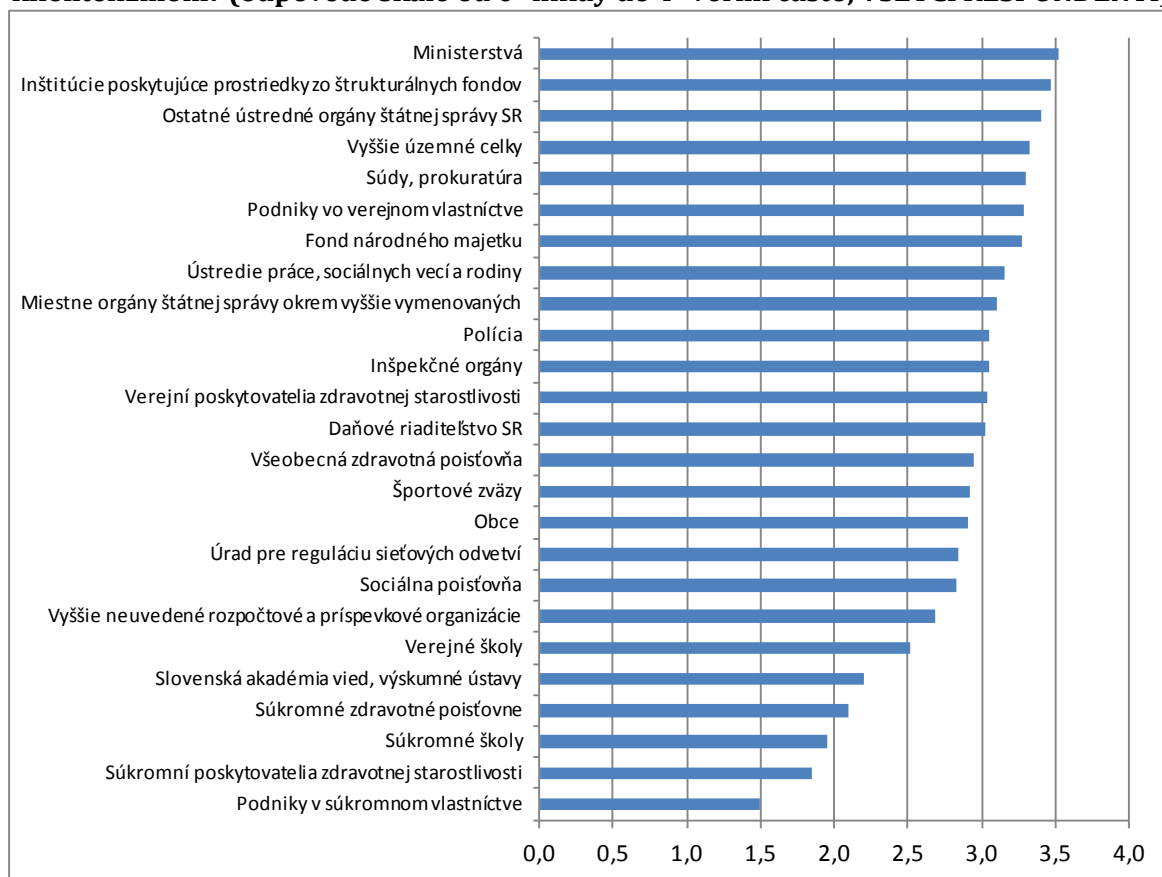
Realizovaný prieskum je súčasťou prebiehajúceho projektu s názvom Protikorupčná iniciatíva PAS, ktorého cieľom je zníženie rozsahu korupcie v podnikateľskom prostredí na Slovensku. V záverečnej fáze projektu predstaví PAS súbor odporúčaní na potlačanie korupcie a zvýšenie transparentnosti v podnikateľskom prostredí.

Kompletné výsledky prieskumu uvádzame na nasledujúcich stranách

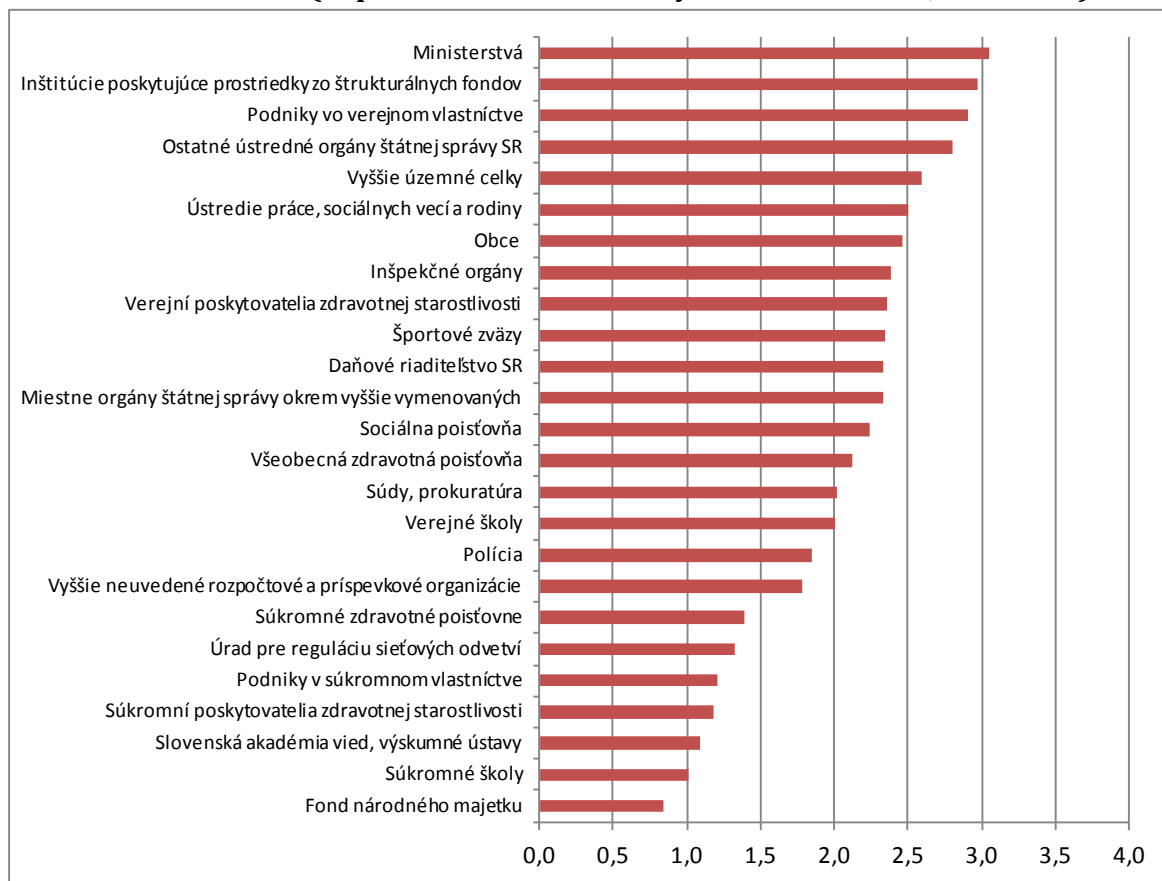
S ktorými subjektmi a inštitúciami respondenti prieskumu - podnikatelia najčastejšie obchodujú (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často)

Myslíte si, že udeľovanie zákaziek je vo vymenovaných inštitúciách ovplyvňované korupciou alebo klientelizmom? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často, VŠETCI RESPONDENTI)

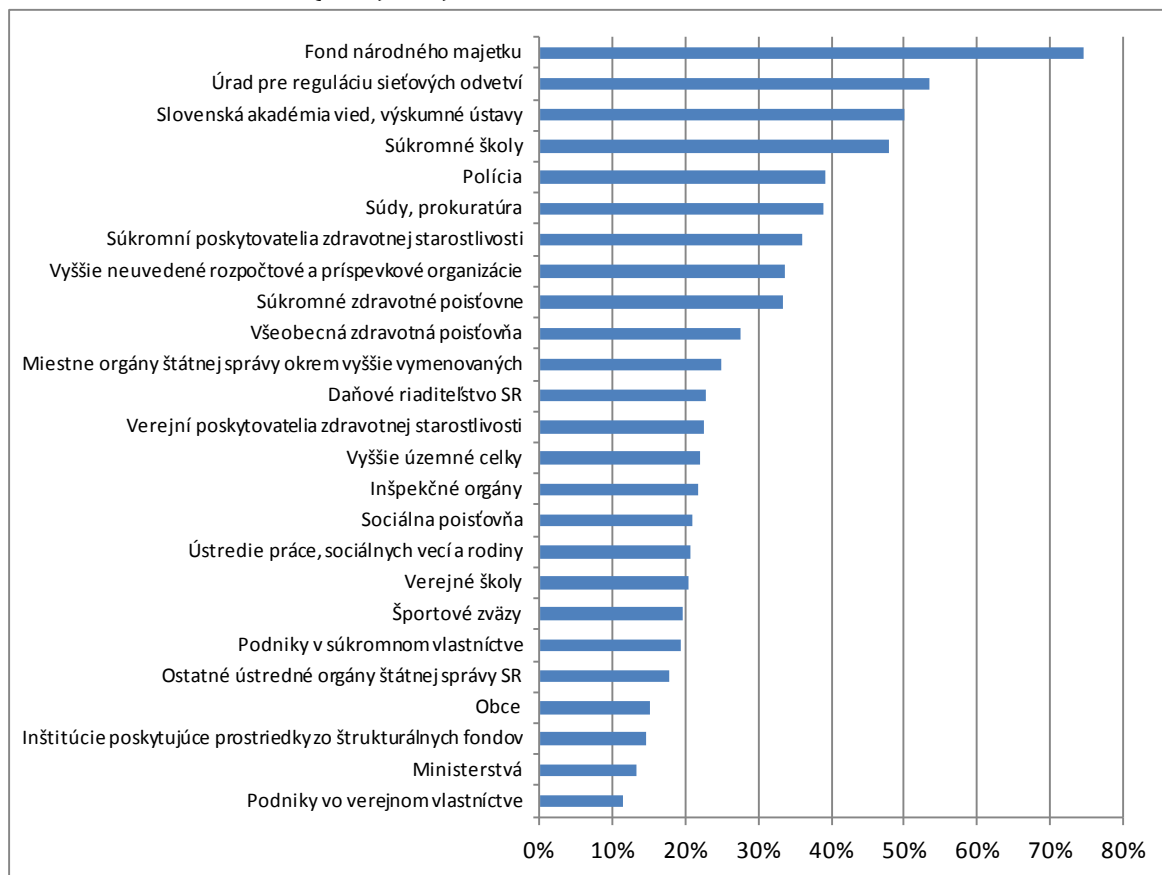

Myslíte si, že udeľovanie zákaziek je vo vymenovaných inštitúciách ovplyvňované korupciou alebo klientelizmom? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často, INSIDERI*)

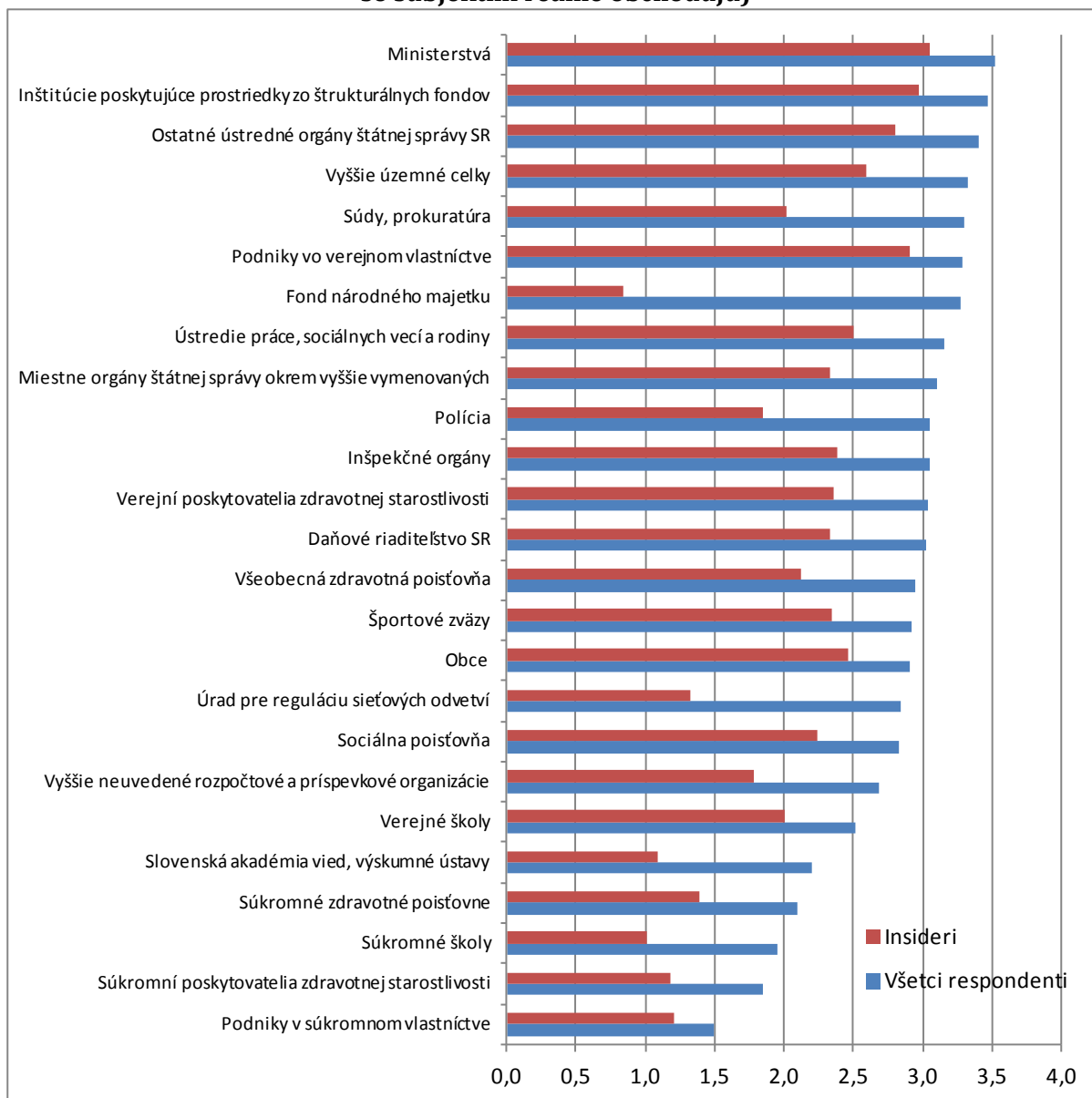

*pozn.: Pojomom INSIDERI sme nazvali respondentov, ktorí uviedli že priamo obchodujú s uvedenými inštitúciami

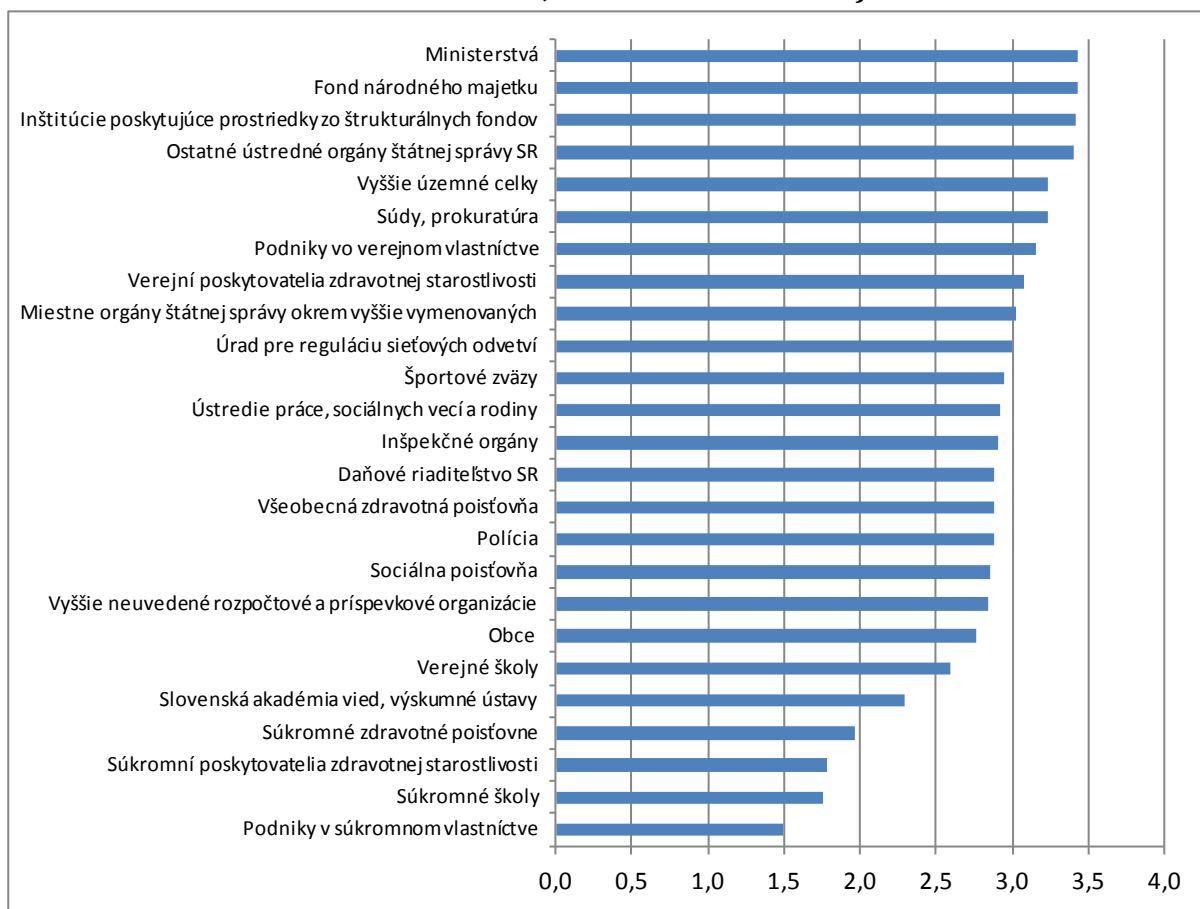
O koľko % je reálna korupcia pociťovaná INSIDERMI nižšia v porovnaní s korupciou vnímanou VŠETKÝMI RESPONDENTMI (kde je najväčší rozdiel medzi reálnou a z médií vnímanou korupciou)

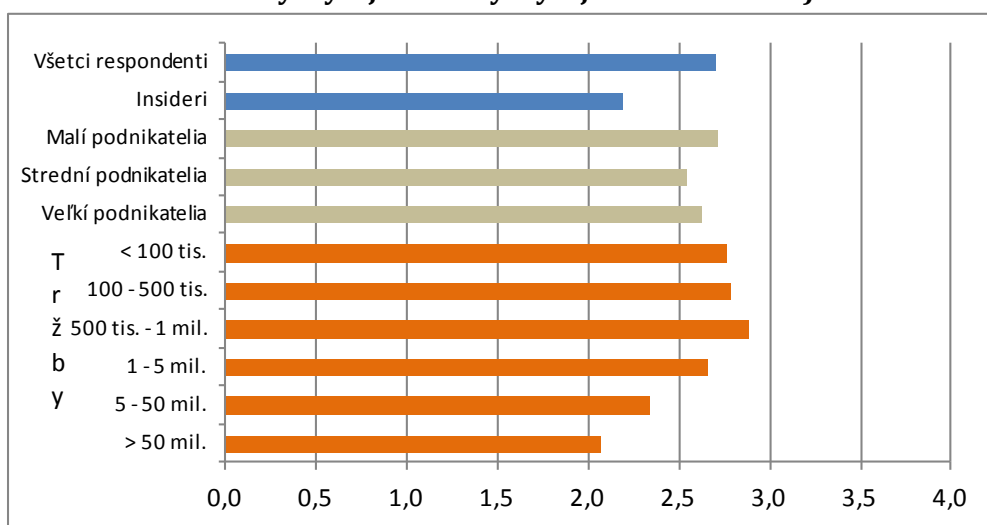
Myslíte si, že udeľovanie zákaziek je vo vymenovaných inštitúciách ovplyvňované korupciou alebo klientelizmom? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často, všetci respondenti a insideri, t.j. tí, ktorí so subjektmi reálne obchodujú)

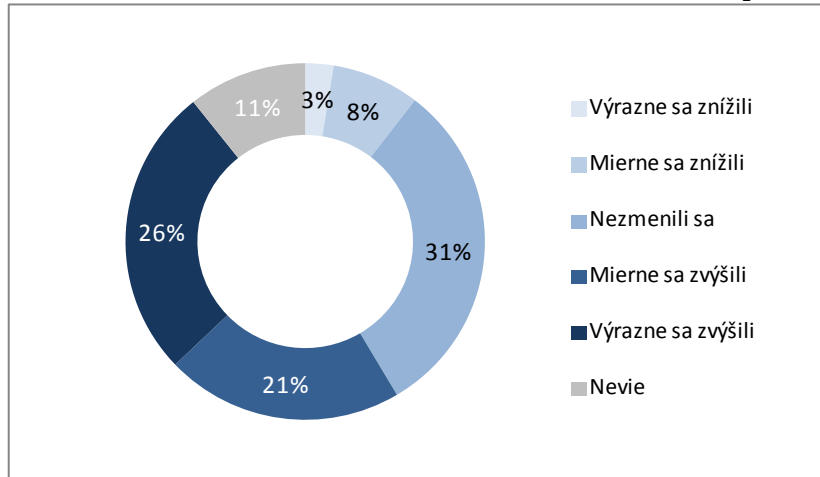
Myslíte si, že zástupcovia vymenovaných inštitúcií vytvárajú „umelú byrokraciú“ s cieľom získať výhodu prostredníctvom korupcie alebo klientelizmu, resp. sú náchylní prehliadnuť zistené nedostatky a nedodržania zákonov a nariadení v prípade získania úplatku? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často, VŠETCI RESPONDENTI)

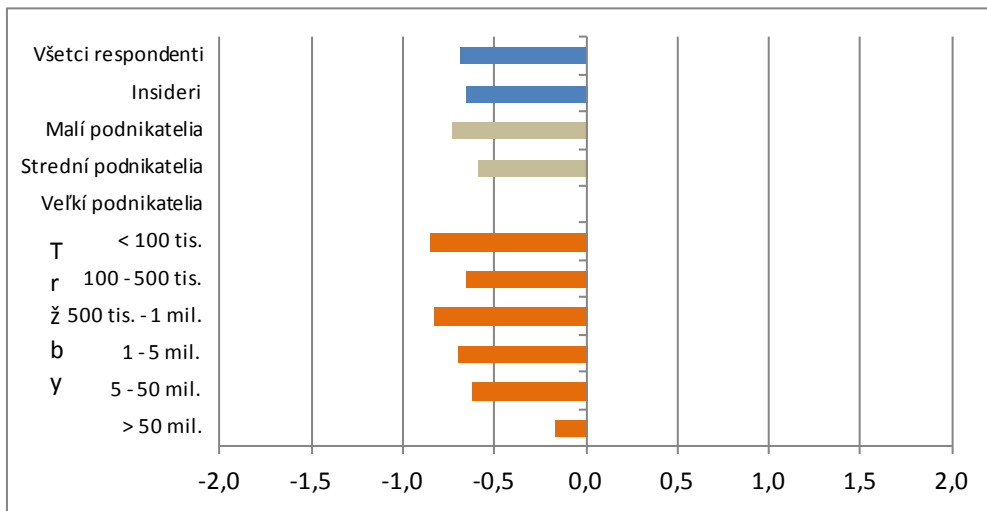
Vnímanie výskytu "umelej byrokracie" rôznymi skupinami respondentov (odpovede škále od 0=nikdy sa nevyskytuje do 4=vyskytuje sa veľmi často)

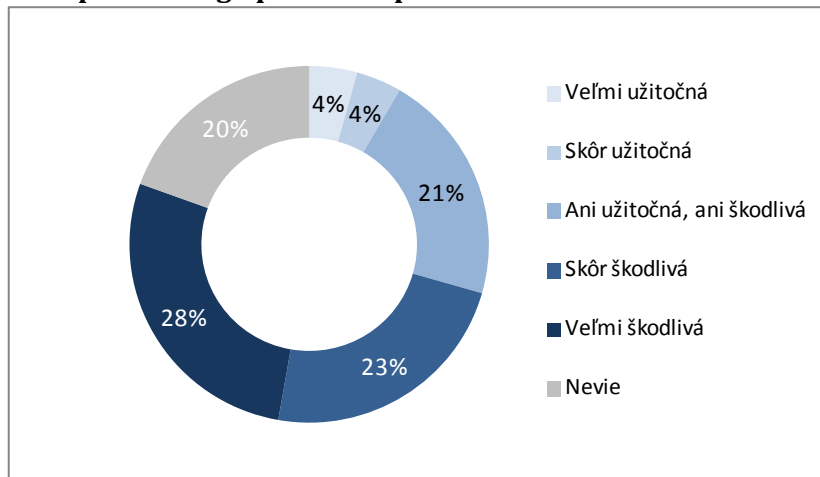
Ako vnímate korupciu a klientelizmus na Slovensku v rokoch 2010 - 2012 oproti obdobiu 2006 - 2010?

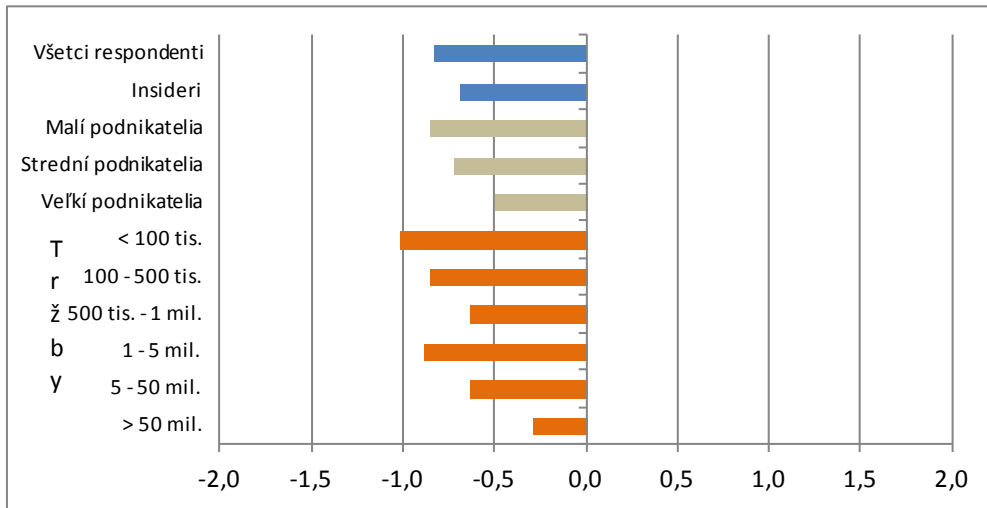
Ako vnímate korupciu a klientelizmus na Slovensku v rokoch 2010 - 2012 oproti obdobiu 2006 - 2010? (odpovede škále od -2=výrazne sa zvýšila do 2=výrazne sa znížila)

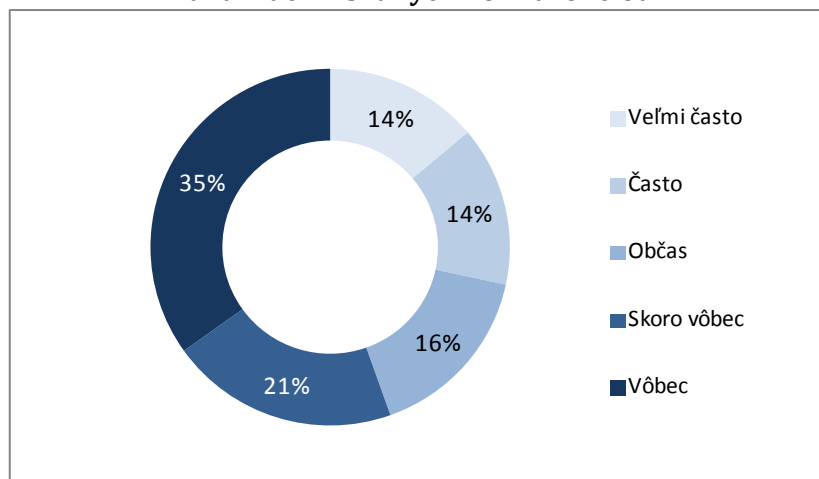
Je slovenská prax lobingu pre Vašu spoločnosť skôr užitočná alebo škodlivá?

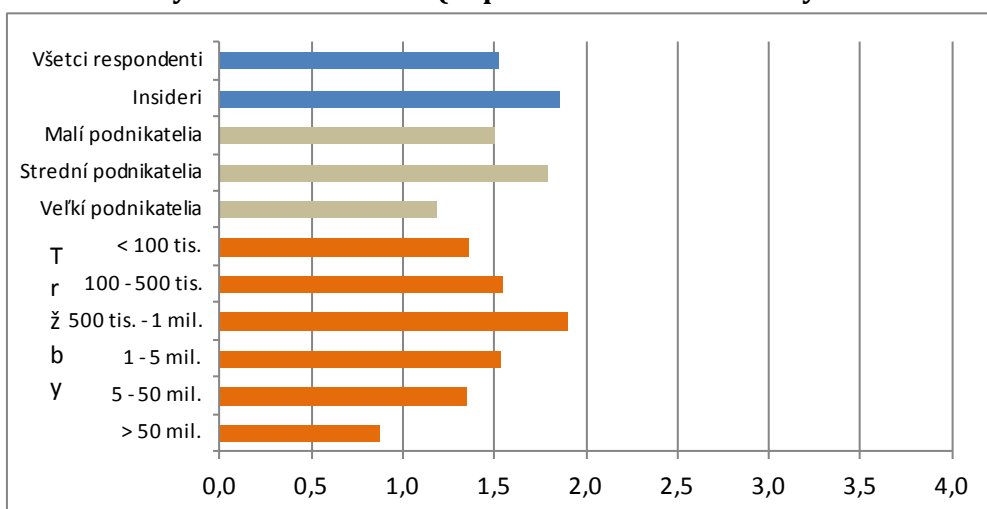
Je slovenská prax lobingu pre Vašu spoločnosť skôr užitočná alebo škodlivá? (odpovede škále od -2=veľmi škodlivá do 2=veľmi užitočná)

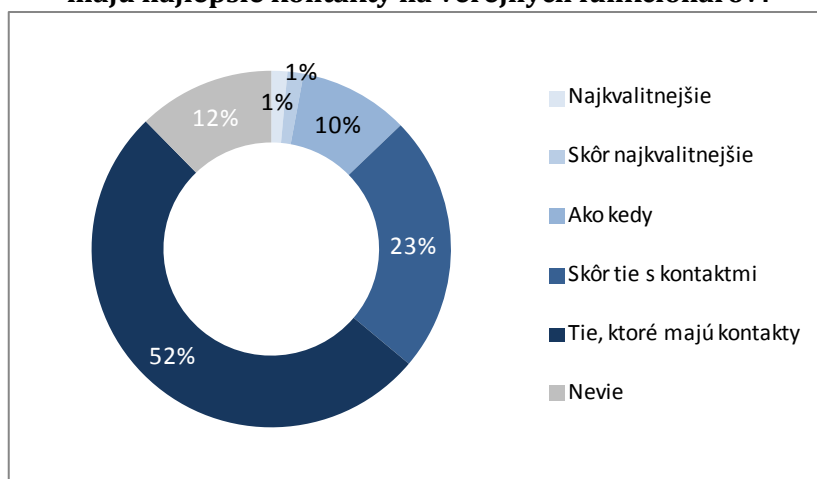
Sledujete od 1.1.2011 zverejnené zmluvy na internete, napríklad s cieľom zistiť informácie o verejných zákazkách získaných konkurenciou?

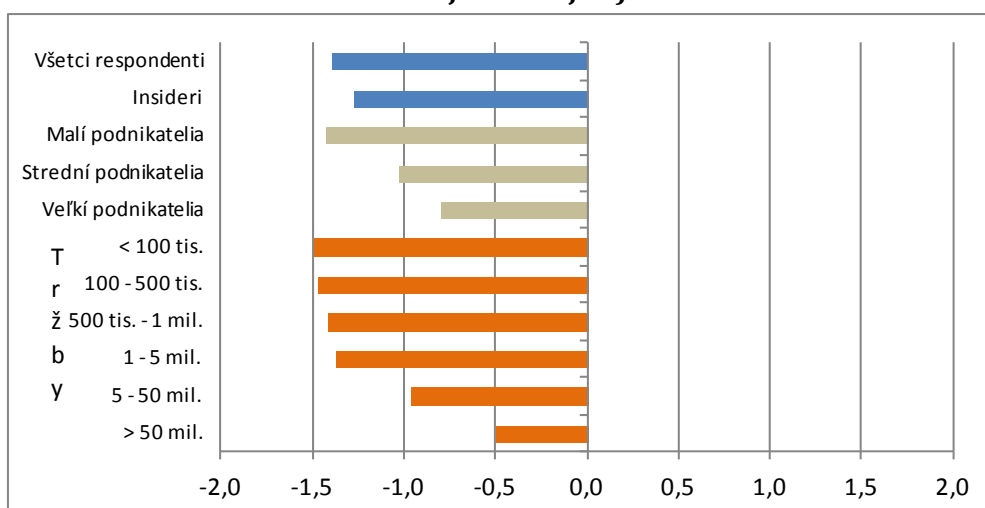
Sledujete od 1.1.2011 zverejnené zmluvy na internete, napríklad s cieľom zistiť informácie o verejných zákazkách získaných konkurenciou? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často)

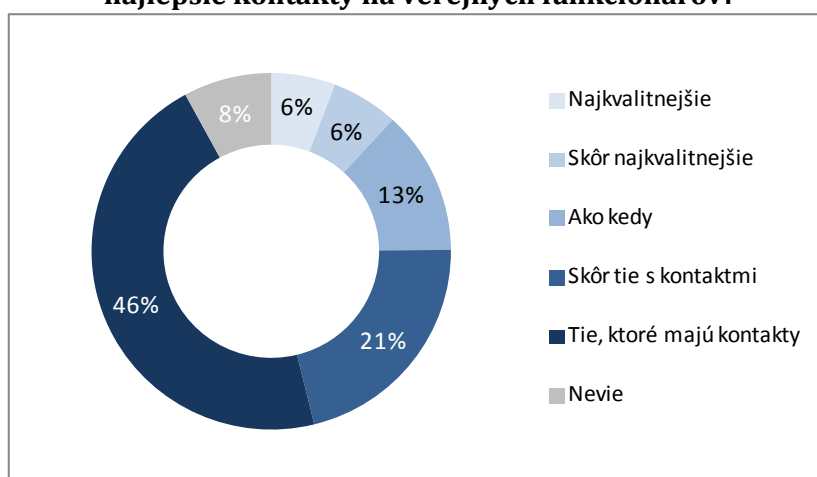
Sú vo vašom okrese/meste v podnikaní najúspešnejšie firmy, ktoré sú najkvalitnejšie, alebo tie, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionárov?

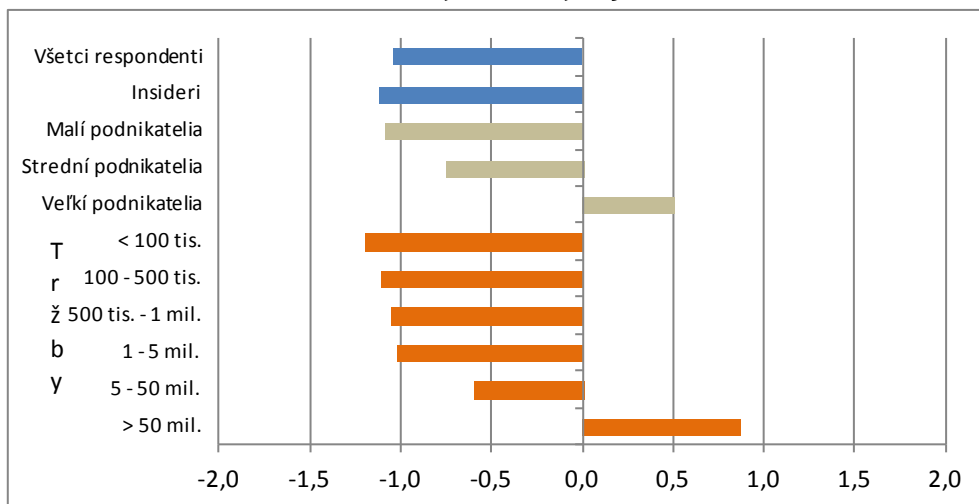
Sú vo vašom okrese/meste v podnikaní najúspešnejšie firmy, ktoré sú najkvalitnejšie, alebo tie, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionárov? (odpovede škále od -2=tie, ktoré majú kontakty do 2=najkvalitnejšie)

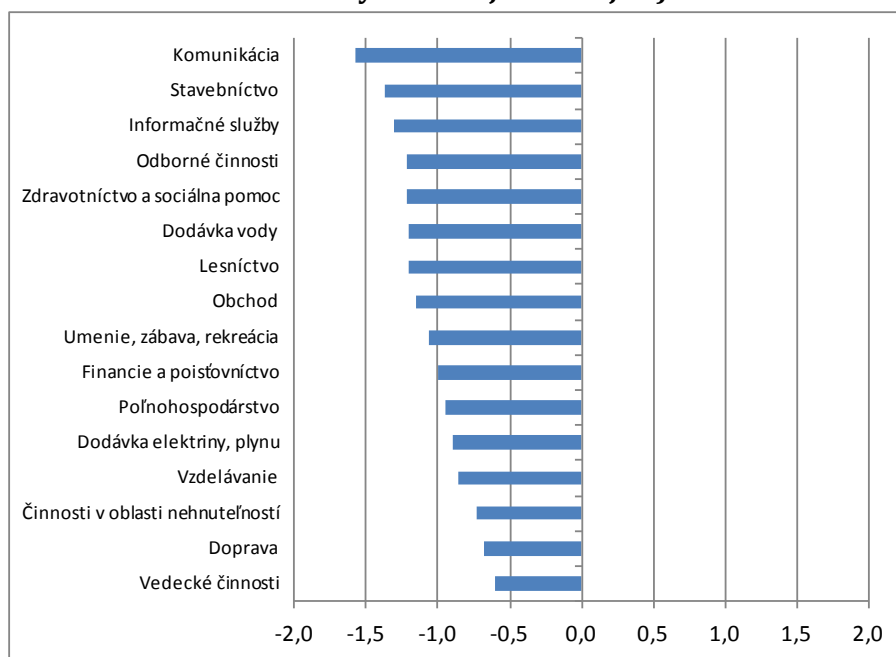
Sú vo vašom sektore v podnikaní najúspešnejšie firmy, ktoré sú najkvalitnejšie, alebo tie, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionárov?

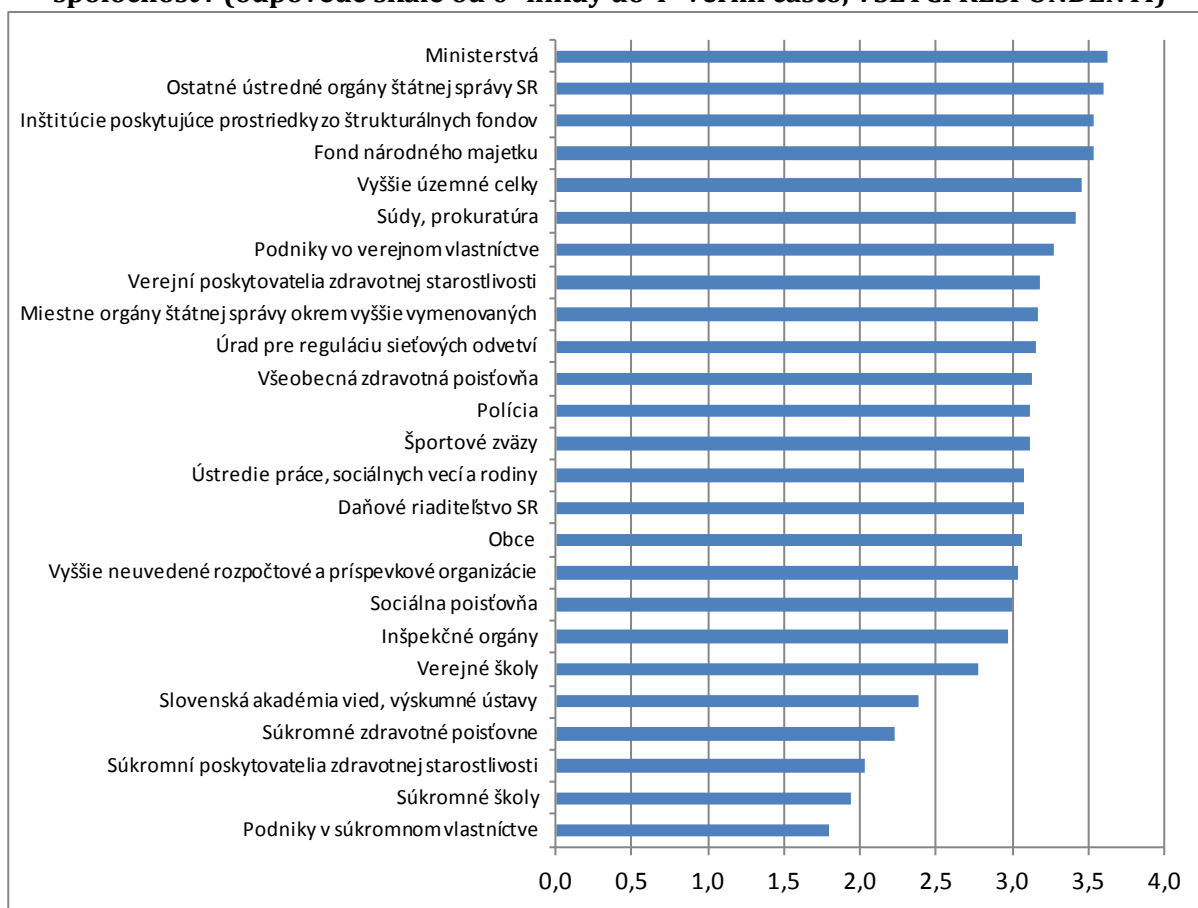
Sú vo vašom sektore v podnikaní najúspešnejšie firmy, ktoré sú najkvalitnejšie, alebo tie, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionárov? (odpovede škále od -2=tie, ktoré majú kontakty do 2=najkvalitnejšie)

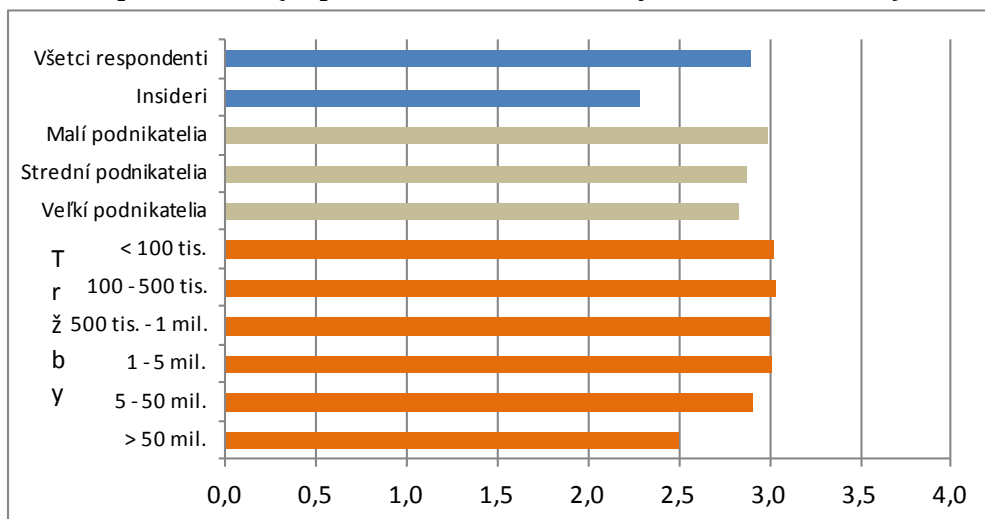
SEKTORY: Sú vo vašom sektore v podnikaní najúspešnejšie firmy, ktoré sú najkvalitnejšie, alebo tie, ktoré majú najlepšie kontakty na verejných funkcionárov? (odpovede škále od -2=tie, ktoré majú kontakty do 2=najkvalitnejšie)

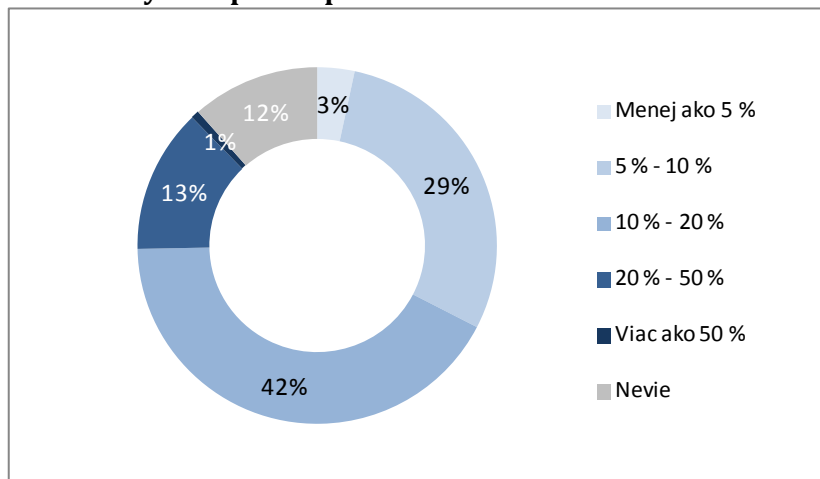
Myslíte si, že zástupcovia vymenovaných inštitúcií sú ovplyvňovaní lobingom škodlivým pre spoločnosť? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často, VŠETCI RESPONDENTI)

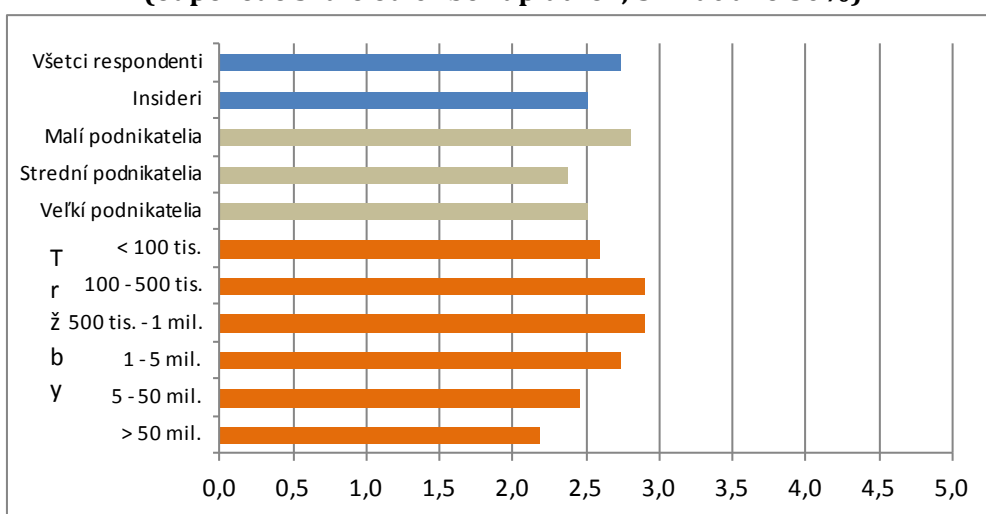
Myslíte si, že zástupcovia vymenovaných inštitúcií sú ovplyvňovaní lobingom škodlivým pre spoločnosť? (odpovede škále od 0=nikdy do 4=veľmi často)

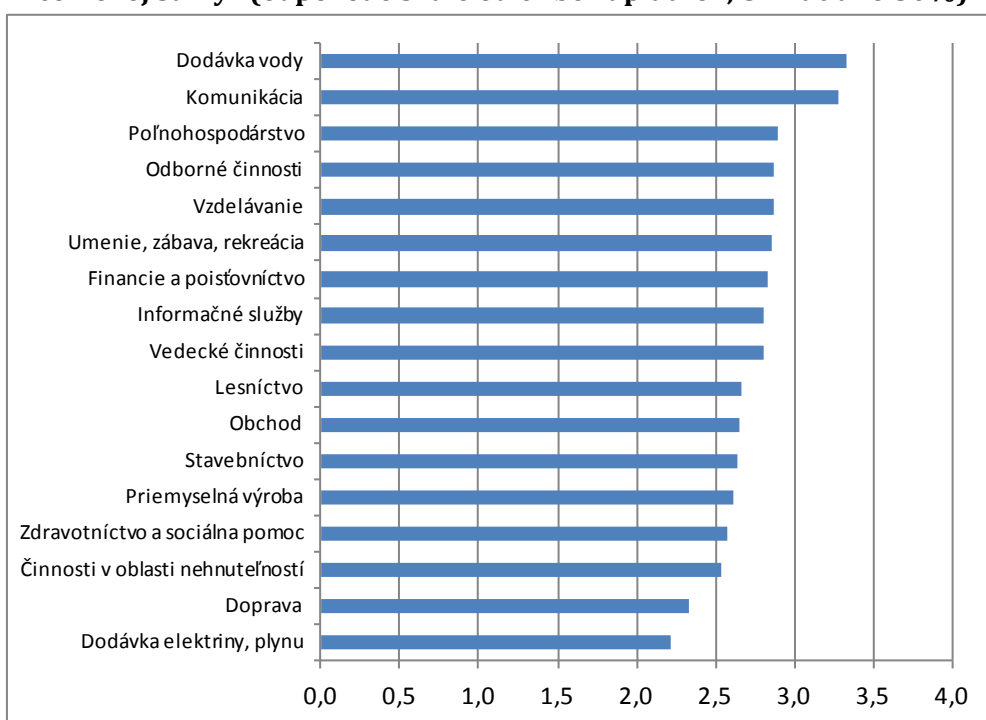
Aká je podľa Vás priemerná výška úplatku pri udeľovaní zákaziek alebo dotácií z ich celkovej sumy?

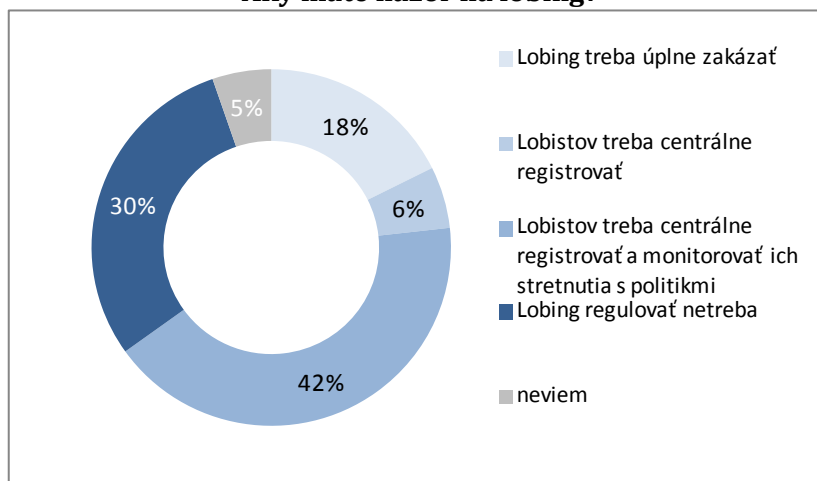
Aká je podľa Vás priemerná výška úplatku pri udeľovaní zákaziek alebo dotácií z ich celkovej sumy? (odpovede škále od 0=bez úplatkov; 5=viac ako 50%)

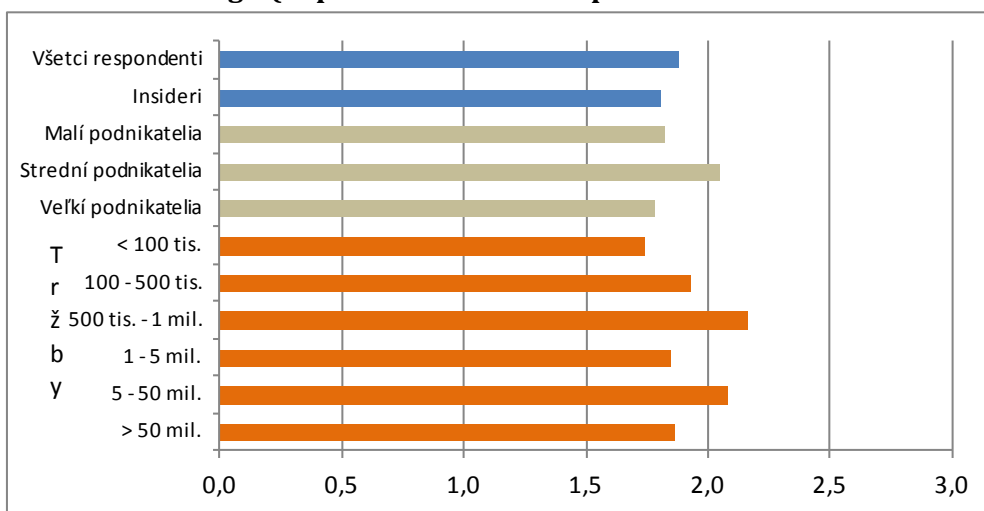
SEKTORY: Aká je podľa Vás priemerná výška úplatku pri udeľovaní zákaziek alebo dotácií z ich celkovej sumy? (odpovede škále od 0=bez úplatkov; 5=viac ako 50%)

Aký máte názor na lobing?

Aký máte názor na lobing? (odpovede škále od 0=úplne zakázať do 3=netreba regulovať)

SEKTORY: Aký máte názor na lobing? (odpovede škále od 0=úplne zakázať do 3=netreba regulovať)

